

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра богослов'я та гуманітарних дисциплін

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО БОГОСЛОВ'Я»

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 04 Богослов'я
спеціальність 041 Богослов'я
освітня програма: Богослов'я

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ ТА ТЕХНІЧНОЇ ДОПОМОГА

(включаючи електронну пошту, робочий час / місцезнаходження тощо).

Викладач (-і)	Капустін Ігор Сергійович
Контактний тел.	+38(067)7478485 (внутр. 138))
E-mail:	Theology@i.ua
Сторінка курсу на сайті підтримки навчальних програм КПУ	http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/course/view.php?id=4883
Консультації	<i>Очні консультації:</i> за графіком консультацій викладача, а. 418, головний корпус КПУ <i>Консультації off-line:</i> шляхом повідомлення на сторінці навчальної дисципліни сайту підтримки навчальних програм КПУ

АНОТАЦІЯ

Навчальна дисципліна «Актуальні проблеми сучасного богослов'я» відноситься до циклу професійної підготовки для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 041 Богослов'я (освітня програма Богослов'я). Згідно з навчальним планом денної форми навчання вивчення дисципліни заплановано на 2 семестр. Курс передбачає ґрунтовне ознайомлення із актуальними проблемами, які досліджує сучасна теологія; оволодіння базовими знаннями понятійно-категоріального апарату сучасного богослов'я, термінології теології як наукової дисципліни; Освітній процес з дисципліни здійснюється за такими формами: навчальні заняття; самостійна робота; контрольні заходи. Видами навчальних занять, згідно з навчальним планом є: лекції; семінарські заняття, консультації.

Практичні заняття передбачають: розгляд питань щодо аналізу особливостей актуальних проблем сучасного богослов'я для загального обговорення в групі, виконання обов'язкових контрольних та творчих завдань; підготовка доповідей і рефератів; роботу з науковою, навчальною та довідковою літературою; підготовку та участь у дискусіях, дебатах; підготовку тез доповіді на наукову конференцію.

Самостійна робота полягає у засвоєнні вивченого навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача.

Консультації призначені для роз'яснення теоретичних або практичних питань.

Засвоєння навчального матеріалу перевіряється за допомогою поточного контролю, який здійснюється на семінарських заняттях у формі усних відповідей, самостійних робіт та підсумкових тематичних контрольних робіт.

Підсумковий (семестровий) контроль після завершення 2 семестру здійснюється у формі екзамену.

ФОРМАТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальна кількість годин – 120 год., у т. ч. 40 годин аудиторних занять і 80 годин самостійної роботи студента. Кількість кредитів ECTS – 4.

Всього кредитів	Всього годин	Аудиторних годин	У тому числі			Сам. робота
			Лекц.	Лабор.	Семін. (практ.)	
4	120	40	24	-	16	80

ОЗНАКИ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальний рік	Курс (рік навчання)	Семестр	Цикл підготовки	Нормативна/вибіркова
2024/2025	1	2	Професійний	Нормативна

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна своєю метою ставить формування у майбутніх фахівців з богослов'я системи знань про актуальні проблеми, які досліджує сучасна теологія; оволодіння базовими знаннями понятійно-категоріального апарату, термінології теології як наукової дисципліни; набуття вмінь та практичних навичок розуміння змісту й структури теології в її історичному розвитку й сучасному стані в теоретичній, систематичній та практичній площинах.

Завдання навчальної дисципліни.

- сформувати здатність до побудови алгоритму наукового дослідження у галузі релігієзнавства, з використанням релігієзнавчої методології; теоретичних та емпіричних методів наукового дослідження.
- сформувати здатність до різних видів історико-релігієзнавчого аналізу (історико-логічний, компаративний, ретроспективний, феноменологічний тощо); опрацьовувати джерельну базу дослідження; адаптувати і застосовувати релігієзнавчі ідеї у сучасну дослідницьку практику; використовувати формаційний та цивілізаційний підходи до осмислення різноманітних релігійних явищ і процесів в системі «людина-суспільство-природа».

ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати:

- історію релігії, в тому числі й сучасні релігійні вчення і напрямки
- особливості соціокультурного середовища та специфіки релігійних процесів;
- актуальні проблеми, які досліджує сучасна теологія;
- понятійно-категоріальний апарат термінологію теології як наукової дисципліни;
- тенденції розвитку сучасного релігійно- культурного середовища.
- методологічні принципи релігієзнавчого дослідження

Після вивчення дисципліни студенти повинні вміти:

- володіти сучасним концептуальним апаратом релігієзнавства
- практично реформувати релігієзнавчі дослідження в Україні на основі аналізу зарубіжного досвіду та з урахуванням актуальних проблем сучасного релігієзнавства.
- аналізувати конвенціональні норми соціальної і культурної регуляції – національні й станові традиції, домінуючу мораль, світогляд, цінності,
- володіти високим рівнем релігійної толерантності та культури.
- досліджувати та аналізувати державно конфесійні відносини як систему суспільних відносин,
- здійснювати моніторинг і аналіз внутрішньої та міжнародної релігійної ситуації
- розробляти інноваційні рекомендації стосовно підтримки в Україні міжконфесійної злагоди.
- прогнозувати та аналізувати історичну динаміку релігійних процесів та явищ.

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 041 Богослов'я (освітня програма Богослов'я) вивчення дисципліни сприяє формуванню компетентностей та програмних результатів навчання:

Загальні компетентності:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 2. Здатність використовувати основи філософських знань для формування світоглядної позиції.
- ЗК 3. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), соціально відповідально та свідомо.
- ЗК 4. Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК 5. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- ЗК 6. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- ЗК 7. Здатність використання сучасних соціально-комунікативні технології

Програмні результати навчання:

- ПРН 2. Демонстрація сформованості сукупності релігійних переконань, оцінок, поглядів та принципів, які визначають загальне бачення та релігійне розуміння світу і місце особистості у ньому, а також її релігійні позиції, програми поведінки та діяльності.
- ПРН 3. Розуміння необхідності балансу між свободою та відповідальністю в демократичному суспільстві, визнання власної відповідальності за свої вчинки, дотримання стандартів професійної етики, адаптація своєї поведінки до прийнятих системних цінностей
- ПРН 4. Вміння вступати в комунікацію; активна участь у дискусіях, бажання пояснювати та допомагати іншим, здатність емпатійно взаємодіяти,
- ПРН 5. Самостійність і відповідальність у роботі, професійна повага до етичних принципів, демонстрація професійної, соціальної та емоційної поведінки.
- ПРН 6. Уважне вислуховування співбесідника, чутливість до соціальних проблем, повага до індивідуального та культурного різноманіття

ПРН 7. Здатність будувати ефективну взаємодію на рівні ділових, масових, публічних, організаційних комунікацій; вміння аналізувати процес комунікації з точки зору доцільності використання різних комунікаційних технологій; розробка проектів з використанням різних прикладних соціально-комунікаційних технологій; вміння забезпечувати ефективні комунікації відповідно до сфери: соціальної, політичної, культурної тощо.

ПРН 10. Демонстрація норм особистісної поведінки в колективі, популяризація толерантного сприймання релігійних, соціальних, етнічних, конфесійних та культурних відмінностей.

ПРН 11. Демонстрація на власному прикладі норм духовно-моральних розвитку, та їх популяризація серед оточуючих.

ПЛАН КУРСУ

Назва змістових модулів та тем	Лекц	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
Змістовий модуль 1. Біблійне Богослов'я як розділ Богослов'я та складова процесу актуалізації християнського Богослов'я			
Тема 1. Формування біблійного Богослов'я як науки	4	2	<ol style="list-style-type: none"> Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел, анотування та реферування навчальної літератури Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ul style="list-style-type: none"> Перші спроби інтелектуального осмислення віри Церкви у ранньому християнстві. Формування перших богословських шкіл на християнському Сході та у Західній Європі. Виконання тестових завдань для самоперевірки
Тема 2. Розвиток біблійного Богослов'я як науки	4	2	<ol style="list-style-type: none"> Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел, анотування та реферування навчальної літератури Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ul style="list-style-type: none"> Створення та розвиток різних підходів та методів дослідження у біблійному Богослов'ї Синхронний та діахронічний підходи дослідження матеріалу Старого Завіту Методи з'єднання вчення Старого та Нового Завітів Виконання тестових завдань для самоперевірки
Змістовий модуль 2. Систематичне Богослов'я як розділ Богослов'я та складова процесу актуалізації християнського Богослов'я			
Тема 3. Формування систематичного Богослов'я як науки	4	2	<ol style="list-style-type: none"> Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел, анотування та реферування навчальної літератури Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ul style="list-style-type: none"> Необхідність доктринальних визначень у Богослов'ї Концептуальні підходи створення доктринальних систем у Богослов'ї Виконання тестових завдань для самоперевірки

Назва змістових модулів та тем	Лекц	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
Тема 4. Розвиток систематичного Богослов'я як науки	4	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел, анотування та реферування навчальної літератури 3. Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ul style="list-style-type: none"> • Історичний розвиток доктрин у Богослов'ї • Методи актуалізації доктрин систематичного Богослов'я 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки
Змістовий модуль 3. Проблематика актуалізації Богословської думки у сучасному суспільстві як в церкві, так і за її межами			
Тема 5. Огляд катехічної літератури впливових християнських церков та рухів	4	4	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел, анотування та реферування навчальної літератури 3. Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ul style="list-style-type: none"> • Схожість та відмінність основних Богословських доктрин різних церков та рухів • Вплив доктринальної літератури на побудову християнського світогляду 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки
Тема 6. Порівняльний аналіз Богословських вчень впливових християнських церков та рухів	4	4	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел, анотування та реферування навчальної літератури 3. Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ul style="list-style-type: none"> • Аналіз впливу Богословської думки на церковне та позацерковне суспільство • Актуалізація Богословського вчення для вирішення проблем сучасного суспільства 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки 5. Підготовка до захисту магістерської роботи

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні види контролю:

1. Поточний контроль – здійснюється протягом семестру шляхом опитування на семінарських (практичних) заняттях, перевірки виконання тестових завдань, виконання творчих робіт, модульних контрольних робіт тощо. За змістом він включає перевірку ступеню засвоєння навчального матеріалу, який охоплюється темою лекційного та семінарського заняття, уміння самостійно опрацьовувати навчально-методичну літературу, здатність осмислювати зміст теми, уміння публічно та письмово представити певний матеріал, а також виконання завдань самостійної роботи.

2. Підсумковий семестровий контроль – здійснюється у формі заліку шляхом визначення ступеню засвоєння навчальної дисципліни за результатами виконання обов'язкових завдання поточного (модульного) та залікового контролю.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу в КПУ». Результати поточного контролю здобувачів вищої освіти є складовими елементами підсумкової оцінки з дисципліни.

**РОЗПОДІЛ БАЛІВ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО (СЕМЕСТРОВОГО)
ОЦІНЮВАННЯ**

Поточне тестування та самостійна робота						Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	100
15	15	15	15	20	20	

**РОЗПОДІЛ БАЛІВ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО (СЕМЕСТРОВОГО)
ОЦІНЮВАННЯ**

Контрольний захід	Бали
Модуль №1	30
Домашні завдання	15
Тест 1	15
Модуль №2	30
Домашні завдання	15
Тест 2	15
Модуль №3	40
Домашні завдання	20
Тест 3	20
Разом	100

Шкала оцінювання: 100-бальна, національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Академічне релігієзнавство: Підручник / За ред. А.М. Колодного. – К., 2016.
2. Вселенський Патріарх Варфоломій. Віч-на-віч із Тайною. Православне християнство у сучасному світі. — К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2011.
3. Горохолінська І. Постсекулярність: богословські та філософські інтенції сучасної релігійності. – Чернівці: Черн. нац. ун-т, 2019.
4. Єленський В. Велике повернення: релігія у глобальній політиці та міжнародних відносинах кінця ХХ – початку ХХІ століття. – Львів: Вид-во УКУ, 2013.
5. Здіорук Є.І. Партнерство держави і церкви: Українські реалії в європейському контексті // Релігійна панорама. - 2009. - №10. - С. 26-39.
6. Казанова Х. Релігія в сучасному світі: плюралізм, секуляризація, глобалізація. – Львів: В-во УКУ, 2019.
7. Кирило (Говорун), архимандрит. Українська публічна теологія.— К.: Відкритий Православний Університет Святої Софії-Премудрості, ДУХ І ЛІТЕРА, 2017.
8. Кардинал Йозеф Гьофнер. Християнське суспільне вчення. – Львів: Свічадо, 2002.
9. Климов В.В. Свобода совісті, церква, релігійність в українському суспільстві періоду незалежності: Вибрані статті. - К., 2009.
10. Компендіум соціальної доктрини Церкви. Київ: Кайрос, 2008 / https://www.vatican.va/roman_curia/pontifical_councils/justpeace/documents/rc_pc_justpeace_doc_20060526_compendio-dott-soc_uk.pdf
11. Конфесіологія релігії. Колективна монографія. За наук. ред. д. філос. н., проф. Анатолія Колодного та Людмили Филипович. -К., 2009. - С. 199-213.
12. Мартишин Д.С. Діалог Української Православної Церкви та суспільства у процесі політичних трансформацій України: монографія / Д.С. Мартишин. — Київ: ДП "Вид. дім "Персонал", 2017. — 272 с.
13. Міжетнічні та міжконфесійні відносини в контексті сучасних суспільних трансформацій. Матеріали Міжнародної науково - практичної конференції 29- 30 квітня 2010 р. - Чернівці, 2010.
14. Методологічні аспекти релігійної філософії: навчально-методичний посібник / О.Є. Бродецький, І.В., Горохолінська. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2015.
15. Мініч Анатолій. Християнство в пошуках відповіді: проблеми соціально- етичної доктрини. Волинський Благовісник №3 (2015). / http://vb.vpba.edu.ua/public/pdf/3_23.pdf
16. Моїсеєнко Лариса. Проблеми війни та миру в трактуванні християнських конфесій. ISSN 2523-4234 Історія релігій в Україні: наук. щорічн., 2018, Вип. 28, Ч. II. /
17. Мондін Б. Філософія релігії і теодіцея. Підручники систематичної філософії. – Львів: УКУ, 2008.
18. Основи соціальної концепції Української Православної Церкви. — К.: Інформ. –вид. центр УПЦ, 2002. — 80 с.
19. Пастирське послання Архиєрейського Синоду Української Греко-Католицької Церкви в Україні про патріотизм як любов до рідного народу та Батьківщини, 5 грудня, 2022 // <https://docs.ugcc.ua/1628/>
20. Практичне релігієзнавство. Колективна монографія. За редакцією професорів А.Колодного і Л.Филипович. – Київ: Українська конфедерація журналістів та Українська асоціація релігієзнавців, 2012.
21. «Перемагай зло добром!» (Рим. 12, 21). Послання Синоду Єпископів Української Греко-Католицької Церкви, 15 липня, 2022 // <https://docs.ugcc.ua/1591/>

23. Релігійна безпека/небезпека України. Збірник наукових праць і матеріалів / за ред. А. М. Колодного. – Київ: УАР, 2019. – 316 с.
24. Релігійні ідентичності в їх сутності і конфесійних вимірах: український контекст. Кол. монографія / за ред. А.Колодного, Л.Филипович, А.Арістової. – Київ: УАР, 2021. – 348 с.
25. Петришин Неоніла. Екологічні проблеми в осмисленні сучасних католицьких мислителів // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Історичне релігієзнавство», 11 (2014).
26. Українська Православна Церква на межі тисячоліть. Документи і матеріали. — К.: Видавничий відділ Української Православної Церкви, 2012. — 286 с.
27. Stephen T. Davis , Eric T. Yang. An Introduction to Christian Philosophical eology: Faith Seeking Understanding. – Zondervan Academic, 2020.
28. Taylor Ch. A Secular Age. – Cambridge, Mass.; London: The Belknap Press of Harvard University Press, 2007.
29. The Future of World Religions: Population Growth Projections, 2010–2050 // Pew Research Center,— The Changing Global Religious Landscapell. - April 2, 2015. – 45 p.
30. José Casanova. Islam, Gender, and Democracy in Comparative Perspective, co-edited with Jocelyne Cesari. Oxford University Press. 2017.
31. José Casanova Global Religious and Secular Dynamics. The Modern System of Classication Beyond Secularization: Religious and Secular Dynamics in Our Global Age. E-Book (PDF)Availability: Published ISBN: 978-90-04-41198-2. Publication date: 12 Aug 2019. DOI: https://doi.org/10.1163/9789004411982_002.

Додаткова література:

32. Актуальні питання соціально значущої діяльності Церков і релігійних організацій в Україні: Наук. зб. / За ред. В. Бондаренка і А. Колодного - К., 2004.
33. Гантингтон С. Релігія і третя хвиля // Релігійна свобода і права людини. – Т. 1: Богословські аспекти. – Львів, 2000. – С.19-25.
34. Головков Андрій. Формування соціальної доктрини в Православній Церкві. / <http://katedral.org.ua/news/270> -----.html
35. Гудзик К. Служіння Богу відбувається не в церкві, а коли ми йдемо до людей / День. - 2005. -№ 21. -8 лютого.
36. Євтух В. Б., Трощинський В. П., Галушко К. Ю. та ін. Етносоціологія: терміни та поняття: Навч. посіб. - К., 2003.
37. Єленський В. Релігія після комунізму. - К., 2002. ЗА ЖИТТЯ СВІТУ. На шляху до соціального етосу Православної Церкви.
38. Здіорук С. І. Суспільно-релігійні відносини: виклики Україні XXI століття: Монографія. - К., 2005.
39. Ломачинська І. М. Релігійне лідерство в духовному вимірі християнської традиції: монографія. – Київ, 2008. – 286 с.
40. Мартишин Д. С. Соціальне вчення православної церкви України в умовах політичної трансформації українського суспільства. Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 2. С. 102–106.
41. Огнев'юк В. О. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку. - К., 2003.
42. Попович В. М. Соціальне вчення православної церкви: історичне становлення думки / В. М. Попович // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 7 : Релігієзнавство. Культурологія. Філософія. - 2017. - Вип. 37. - С. 3-11. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_7_2017_37_3.
43. Політологія //Кн. перша: Політика і суспільство; Кн. друга: Держава і політика / А. Колодій, Л. Климанська, Я. Космина та ін. - 2-ге вид., переробл. і допов. - К., 2003.
44. Толерантність: сфера міжконфесійних відносин. Релігієзнавчий аналіз / За ред. А.Колодного і Л.Филипович. - К., 2004.
45. Православний катихізис. Основи християнського віровчення. — К.: Видавничий відділ Української Православної Церкви, 2012. — 334с.

46. Релігія і церква в сучасних українських реаліях // Українське релігієзнавство. К., 2007. - № 44.
47. Християнство доби постмодерну: Кол. моногр. // Українське релігієзнавство. - К., 2005. - №3/ 2005 (35).
48. Between Pacifism and Jihad: Just War and the Christian Tradition. Downers Grove, IL: Inter Varsity Press, 2005.

12. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. <https://osvita.ua/vnz/reports/relig/20452/> (Вища освіта в Україні).
2. <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1455> (Релігійна тематика на сторінках українських загальнонаціональних видань_
3. <http://www.svichado.com> - Сайт видавництва –Свічадо (Історія релігії, переклади Отців Церкви, християнська художня література, богословська та богослужбова література, філософія, психологія, етика та ін.)
4. <http://mon.gov.ua/ua> - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України: